

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Den ny Udgave af Snorros Edda

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Den ny Udgave af Snorros Edda", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1819_348-txt-root/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Nybyk.

Ingeniørns Gæstebud til Fødselsdage. (Nov. 1819)

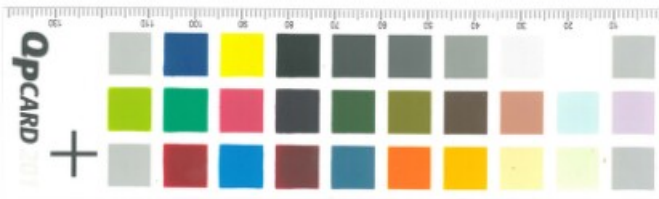
p. 157-21

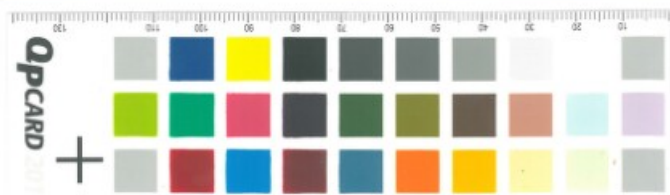
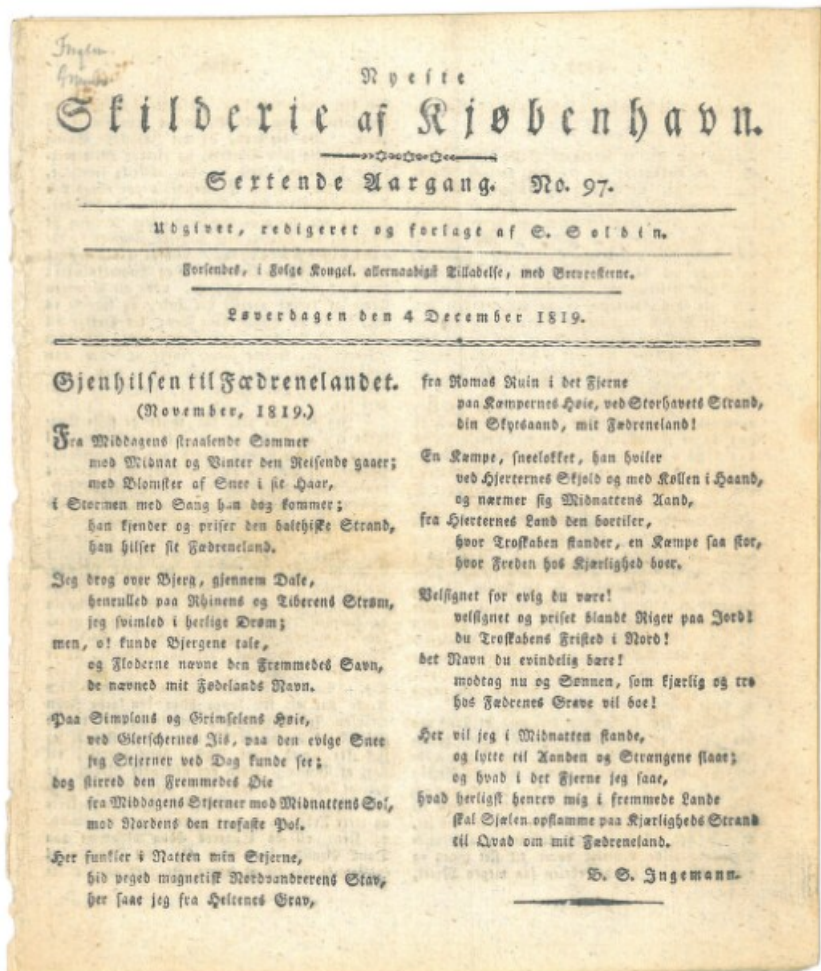
Smuktøj til nye Næver af Snoris. 232. 398

p. 159-42.

Nyeste Skildning af Kbh. 16. Aug. 1817

1/2 1819.

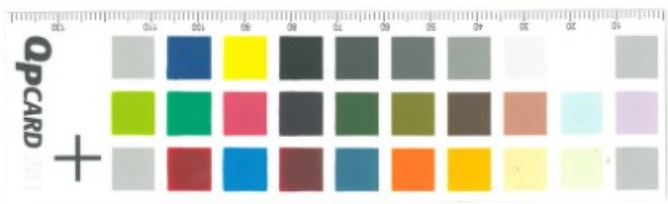
Den ny Udgave af Snorros Edda.

Lange var det et forgløvet Onske blandt Venerne af Hedenold, at see den proaiske Edda, samt Skalda, fuldstændig og nøiagtig udgivet. Vindes Lyst end jeg kan dog Ingen have til at nedfætte den gamle Udgaves Værd, og hærmelig var det at høre, hvor haant mangen En led om Nefens Edda, som dog af den havde af sin Vidsben, og Kulde vel baret sig for at gjøre Nogen til hvad han formaade. Tvertimod, jeg mener, at ikke selv den fuldkomne ny Udgave kan hos villdige Mænd formindstke Kjærligheden til den gamle, men her netop minde os om dens uskæetlelige Fortjeneste; thi hvad er det, at man 1819, efter saa mange Forberedelser, nu, da Edda er vorden med Nye navnkundig, ei blot i alle de Nordiske Riger, men selv, trods Aelung, Schiøper og Kilde, i hele det lærde Indland, hvad er det da at forankalte en Udgave, i mod hvad det 1665 var, da, udenfor Island, de Mænd vare snart talte, som kjendte Nogen af Noen, end sig de som visste eller vil i vide Nogen af dens Indhold at sige! Godt og glædeligt er det tilvisse, at alle Kildernes til Old-Kundskab oplades og renses; men det første Forsøg, som odenbar ovede de følgende, har dog vist holdes haist i Nere, maaret det var, hvad det nødvendig maatte v... haist ufuldkomment; og det Eneste jeg ders for veed at ublaete paa vor Landsmænds Profesors Noffs prisfælige Arbeide, er, at han i Fortalen til den Stockholmske Udgave, som han har beserget, kan med Schiøpers værdige Spot anmærker Nefens fortjenstlige Idræt; med den Mænds Spot, hvis Udgave af Nefes, Efterlægten dog neppe vil sætte haist over Nefens af Edda.

Men, som sagt, hvem der, med Forstand paa hvad Tolen er om, betragter Nefens Edda, hardtad som et Underværk i sin Tid, maa ogsaa nødvendig med taknemmelig Glæde modtage Noffs: et Værk, der kommer som det var kaldet, paa en Tid, da man haade har Trang, Lyst og Lyne vil at berygte det. I Nefens Dage, indseer man let, at selv den alernuigtigste Udgave paa Grundt sproget, vilde ventelig vorer til slet ingen og alienfæidit ei til hundredebelen saa megen Nytte,

som den maadelige Text, ledsaget af en maadelig Overføttelse paa alle Dagleerdes Tungemaal vi Karin. Nu derimod, da det Islandiske Sprog finder daglig flere Værker, og efterat Hjelpemidlerne dertil ved Noff ere saa anseelig foregede, nu kan der, i denne Henseende, neppe times dem doglærde Verden noget Bedre, end at de Mindemærker paa Nordens Oldsprog, som fortjene at see Lyset, saa hurtigt, som muligt, udgives i fulstændig og nøiagtig, uden at Tiden spildes med at pønsje paa Overføttelse og Anmærkninger; thi hvad vi trænge til, er, uden olt formegen Noie at kunne oversee det Hele, og forvise os om, hvad de Gamle have sagt; det Øvrige vil komme af sig selv, og, naturligvis, gennem Skjærviden, komme langt reure og bedre, end den bedste Fortæller i sin Enlighed, med al den ham muelige Fild og Indsig, maaret at fremføre det.

Jeg veed det vel, saa tænke de fleste Dage lærde ei, og derfor maa vi, blandt Andet, vel endnu en god Grund vente paa Commissions-Udgaen af Velupa og Havamal; men soledes tænker jeg, foruden min Kinghed, Professor Noff, og den Tænkmænde maa vi talke for, at vi tois modigere kan vente paa nyannante Sange i Danmark, da de, ved Noffs Vifand, alt i slet hos vore Naboer saae Lyset. Denne Tænkmænde skyde vi fremdeles Været, jeg gæds Pennen, for forelig at anmeldte, og som i Aar er udfoms met under Titelen: Snorrs Edda sammt Skaldg oc Parmed fylgiandi Rigiördom. Eptis güm-lum Skinnbökuum utgefn af R. Kr. Rask. et Værk, der, naar det, for sin Udgivelse, fulde været gennemarbeidet, neppe var kommet i vor Tid. - Vel sandt, taalmodigere selv end Noffs Kræft har alt for længe siden den lærde John Olavsen fra Grunnovik, maifommelig i tredje Folio-Bind bearbejdet Værket; men, skøndt jeg just ikke, med Prof. Noff i hans Fortale, vil sige, at Videnskabsigheden har affrætte Nogen, fra det at søge Oplysning, vilde det dog sandfænlige visis koste ligesaa megen Tid og Fild at forfætte og rette Arbeidet, som at gjøre det paa fri Haand, og frent vil da Snorros Edda udfomme paa Dansk Grund, hvis man ikke i det Mindste vil indfrænte sig til at levere den med en blot for

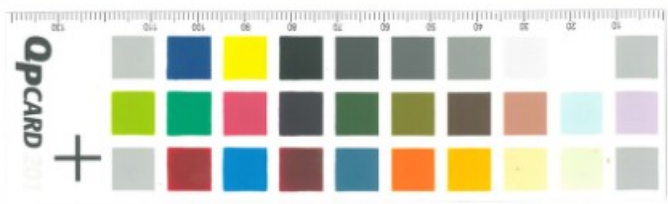
Den ny Udgave af Snorros Edda.

Lange var det et forgløvet Onke blandt Venerne af Hedenold, at see den prozaiske Edda, samt Skalda, fuldstændig og nøiagtig udgivet. Vindes Lyst end jeg kan dog Ingen have til at nedfætte den gamle Udgaves Værd, og hærmelig var det at høre, hvor haant mangen En led om Nefens Edda, som dog af den havde af sin Vidsben, og Kulde vel baret sig for at gjøre Nogen til hvad han formaade. Tvertimod, jeg mener, at ikke selv den fuldkomne ny Udgave kan hos uvidlige Mænd formindstke Kierligheden til den gamle, men her netop minde os om dens usfætreelige Fortjeneste; thi hvad er det, at man 1819, efter saa mange Forberedelser, nu, da Edda er vorden med Nye navnkundig, ei blot i alle de Nordiske Riger, men selv, trods Aelung, Schilper og Kilde, i hele det lærde Indland, hvad er det da at foranstalte en Udgave, i mod hvad det 1665 var, da, udenfor Island, de Mænd vare snart talte, som kjendte Nogen af Noen, end sig de som vidste eller vil i vide Nogen af dens Indhold at sige! Godt og glædeligt er det tilvisse, at alle Kildernes til Old-Kundskab oplades og renses; men det første Forsøg, som odenbar ovede de følgende, har dog vist holdes haire i Nere, maaret det var, hvad det nødvendig maatte v... haist ufuldkomment; og det Eneste jeg ders for veed at ublaete paa vor Landsmands Profesors Noffs prisfælige Arbeide, er, at han i Fortalen til den Stockholmske Udgave, som han har besæret, kan med Schilpers værdige Spot anmærker Nefens fortjenstlige Idræt; med den Wands Spot, hvis Udgave af Nefes, Efterlægten dog neppe vil sætte haire over Nefens af Edda.

Men, som sagt, hvem der, med Forstand paa hvad Tolen er om, betragter Nefens Edda, hardt ad som et Underværk i sin Tid, maa ogsaa nødvendig med taknemmelig Glæde modtage Noffs: et Værk, der kommer som det var kaldet, paa en Tid, da man haade har Trang, Lyst og Lyne vil at berygte det. I Nefens Dage, indseer man let, at selv den alernuigtigste Udgave paa Grundt sproget, vilde ventelig vorer til set ingen og alienfædte ei til hundredebelen saa megen Nytte,

som den maadelige Text, ledsaget af en maadelig Overføttelse paa alle Dagleerdes Tungemaal vi Karin. Nu derimod, da det Islandiske Sprog finder daglig flere Værker, og efterat Hjelpemidlerne dertil ved Noffs ere saa anseelig foregede, nu kan der, i denne Henseende, neppe times dem doglærde Verden noget Bedre, end at de Mindemærker paa Nordens Oldsprog, som fortjene at see Lyset, saa hurtigt, som muligt, udgives i fulstændig og nøiagtig, uden at Tiden spildes med at pønsje paa Overføttelse og Anmærkninger; thi hvad vi trænge til, er, uden olt formegen Noie at kunne oversee det Hele, og forvisse os om, hvad de Gamle have sagt; det Øvrige vil komme af sig selv, og, naturligvis, gennem Skærnsilden, komme langt reure og bedre, end den bedste Fortæller i sin Enlighed, med al den ham muelige Fild og Indsig, maaret at fremføre det.

Jeg veed det vel, saa tænke de fleste Dage lærde ei, og derfor maa vi, blandt Andet, vel endnu en god Grund vente paa Commissions-Udgaven af Velupa og Havamal; men soledes tænker jeg, foruden min Kinghed, Professor Noffs, og den Tænkmænde maa vi talke for, at vi toals modigere kan vente paa nyannante Sange i Danmark, da de, ved Noffs Vifand, alt i stor heds vore Naboer saae Lyset. Denne Tænkmænde skyde vi fremdeles Været, jeg gæds Pennen, for forelig at anmeldte, og som i Aar er udfoms met under Titelen: Snorrs Edda sammt Skaldg oc Parmed fylgiandi Rigiördom. Eptis gömlum Skinnbököm utgefn af R. Kr. Rask. et Værk, der, naar det, for sin Udgivelse, fulde været giennemarbeidet, neppe var kommet i vor Tid. - Vel sandt, toalsmodigere selv end Noffs Kræft har alt for længe siden den lærde John Olavsen fra Grunnovik, maifommelig i tredje Folio-Bind bearbeidet Værket; men, skøndt jeg just ikke, med Prof. Noffs i hans Fortale, vil sige, at Videnskriigheden har affrætte Nogen, fra det at søge Oplysning, vilde det dog sandfænlige visis koste ligesaa megen Tid og Fild at forfætte og rette Arbeidet, som at gjøre det paa fri Haand, og frent vil da Snorros Edda udfomme paa Dansk Grund, hvis man ikke i det Mindste vil indfrænte sig til at levere den med en blot for

stift Overstætte. At det imidlertid var ønskeligt, snart at se Bogen udgivet her hjemme, vil Ingen nægte, som under Oldgerandsningen, ved, hvor vanskeligt det er selv i København at faa Bøger fra Stockholm, og seer at Trykken i den Stockholmske Udgave er langt fra at være saa god og klar, som man maatte ønske, og i Danmark er vent til.

Værkets Indhold er nu følgende: først Guldsgjættning og Dragarædur, som af Professor Nyerups Overstættelse ventelig er alle de danske Læsere, der brøde sig om Eligr, keltiende, saa jeg derom kun vil tilføie, at Prof. Rask, mig synes med al Grundmaanteer det for rimeligt, at Snorro er Forfatter til Guldsgjættning, men neppe til Norder af det følgende.

Dette følgende er Skalds, hvortil man gjerne kan regne et blot Skaldsrapport (Undervisning om Skaldsprog) og Dragarætur (Oplysning om Verds-Arterne) men ogsaa Malfrædi (Grammatica) som slutter Værket, thi det Hele er færet med berømt Henlyk paa Skalds-Konsten, og giver den Doglæde en islandsk Poesi med tilhørende Prologie, han, som Histo-riker, endig skulde faa.

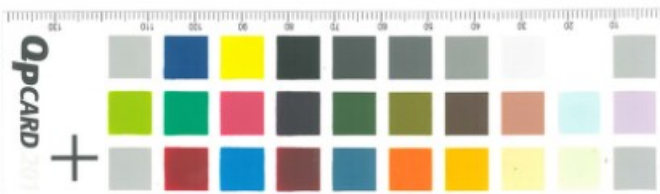
Maager jeg nu troer, man helst maatte betragte Skalds som et Afsnit til Røngs-Speilet, og ogsaa sette Døds-Nyten af dens Studium i den Fuldbrændighed og Klarhed, Billedet af islandsk Videnskabelighed i Niddel-Alderen derved kan vinde, saa er det dog ingenlunde den eneste Blotte; thi deels er Skalds uundværlig til at forstaae de mange Skalds-Kvad, der, om de end er betyde Veget i Poetiken, dog have uopsløst indfattet sig i Folkens Historie, og deels kan ikke blot et enkelt af de mange til Exempel anførte Vers, men selv en enkelt poetisk Bemærkelse, og et blot Navn, som ellers ikke findes i islandsk Skrifte, give uventet Oplysning i Old-Granskningen.

Til Venis herpaa vil jeg anføre, hvad jeg siar ved en fløgtig Betragtning er siardest paa, og synes mig et vigtigt fornemmelig fordi det hæder er blevet en Læse-Artikel i Old-Granskningen, at hvad der i Dannemæls Oldsagn et kan belægges med et Islandsk Vidnesbyrd, skal agtes hæd og magtfuld.

At Snorros mange Fortællinger om Hadding, findes, saavidt jeg veed, et andet Spor hos Islænderne, end nogle Nium, der ligne dem af Hadding og hans Drenning, men tillægges i Snorros Edda Njord og Skade. Mig falder det nu vist nok aldrig ind, derfor at ringeagte det fællelige Sagn, eller at troe, det kun var en forspænkning og Udmykning af Mythen om Njord, thi dertil er det meget for høit og fløit, da man med Sandhed kan sige, det er Dags-Folkets Historie in nuce; men alligevel er det ikke uvigtigt, at Letterne Hæst og Vagnhest, hos hvem Hadding, efter Snoro, opstod, findes nævnte som Letter i Skalds (209 og 210) hvor ligeledes Hæstgæra (Hæstgæra) staar paa sit Sted, mellem Troldsvinderne.

Sammesteds gjennem vi Letter Osote, hvem Snoro, i fjerde Bog, leilighedsvis nævner, som forrige Eiermand af den store Guldbælt, Nordermandene flygtede for, og, skønt Thorfaus nok melder, at Osote hos Islænderne fører Navn af Letter-Kongen, skulde jeg dog, indtil videre, snart troe, at Stedet i Skalds er det eneste, der herre-tiger os til at anse Osote for en blandt Islænderne naankundig Letter.

Dog, det Bedste er tilbage. Med Isie har man undret sig over, hos de gamle Islænder inter Spor at finde af det store, halmærkede Sagn, om Amleth, der ene ved Snoro er os oversvøvedet. At den vel store, men dog alt for meget Stærre forsmædende Gram, faar en Streg over Sagnet, og mener, at hele Tælen om Amleth forstille Daarfskab er opløst ved den Bemærkning, at de gamle Islænder kaldte en Daare Amleth; det er kun underligt, fordi man snarere skulde ventet, at denne storværdige Mand, der ellers ikke suor paa Islænderns Ord, og plejede at raadsfore sig med Angel-Schifrene, vilde sluttet, at Amleth var et Kæmpe-Navn, der i Tidens Løb havde fortrængt Perlonens vefelige, en Formodning, som næsten bliver til Vished, naar man i de Angelskiske Ord-bøger seer Wemle oversat ved insipidus. Hvad man end siger, og hvad der end kan indvendes med Fortællingen som Biographie, vedbliver Sagnet om Amleth ligevaldt at høre til de ypperste af alle Folkets Oldsagn, og at vente paa en Dansk

stift Overstiftelse. At det imidlertid var ønskeligt, snart at se Bogen udgivet her hjemme, vil Ingen nægte, som under Oldgerandskrigen, ved, hvor vanskeligt det er selv i København at faa Bøger fra Stockholm, og seer at Trykken i den Stockholmske Udgave er langt fra at være saa god og klar, som man maatte ønske, og i Danmark er vent til.

Værkets Indhold er nu følgende: først Guldsgjættning og Dragarødder, som af Professor Nyerups Overstiftelse ventelig ere alle de danske Bøgers, der berede sig om Eligr, keltiske, saa jeg derom kun vil tilføie, at Prof. Rask, mig synes med al Grundmaanteer det for rimeligt, at Snorro er Forfatter til Guldsgjættning, men neppe til Rødder af det følgende.

Dette følgende er Skalds, hvortil man gjerne kan regne et blot Skaldsrapport (Undervisning om Skaldsprog) og Dragarødder (Oplysning om Verds-Arterne) men ogsaa Malfrædi (Grammatica) som slutter Værket, thi det Hele er færet med berømt Henlyk paa Skalds-Konsten, og giver den Doglæde en islandsk Poesi med tilhørende Prologie, han, som Histo-riker, endda skulde faa.

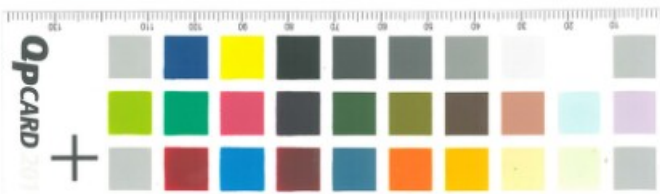
Maager jeg nu troer, man helst maatte betragte Skalds som et Afsnit af Røngs-Speilet, og ogsaa sette Døds-Nyten af dens Studium i den Fuldbrændighed og Klarhed, Billedet af islandsk Videnskabelighed i Niddel-Alderen derved kan vinde, saa er det dog ingenlunde den eneste Blotte; thi deels er Skalds uundværlig til at forstaae de mange Skalds-Baad, der, om de end er berede Veget i Poetens, dog have uopdeltig indfattet sig i Høllens Historie, og deels kan ikke blot et enkelt af de mange til Exempel anførte Vers, men selv en enkelt poetisk Bemærkelse, og et blot Navn, som ellers ikke findes i islandsk Skrifte, give uventet Oplysning i Old-Granskningen.

Til Venis herpaa vil jeg anføre, hvad jeg siar ved en fløgtig Betragtning er siar paa, og synes mig et vigtigt fornemmelig fordi det har været et blevet en Levets-Artikel i Old-Granskningen, at hvad der i Dannemæls Oldsagn et kan belægges med et Islandsk Vidnesbyrd, skal agtes godt og magtfuldt.

At Snorros mange Fortællinger om Hadding, findes, saavidt jeg veed, et andet Spor hos Islænderne, end nogle Nium, der ligne dem af Hadding og hans Drenning, men tillægges i Snorros Edda Njord og Skade. Mig falder det nu vist nok aldrig ind, derfor at ringe det keltiske Sagn, eller at troe, det kun var en Fortælling og Udmykning af Mythos om Njord, thi dertil er det meget for godt og klart, da man med Sandhed kan sige, det er Dants-Folkets Historie in nuce; men alligevel er det ikke uvigtigt, at Letterne Hesti og Vagnhest, hos hvem Hadding, efter Snoro, opfores, findes nævnte som Letter i Skalds (209 og 210) hvor ligeledes Hestegrepa (Hestegreip) staar paa sit Sted, mellem Troldsvinderne.

Sammesteds gjenfinde vi Letter Osote, hvem Snoro, i fjerde Bog, seiligedovis nævner, som forrige Eiermand af den store Høllider, Nornmændene flygtede for, og, skøndt Thorfaus nok melder, at Osote hos Islænderne fører Navn af Letter-Kongen, skulde jeg dog, indtil videre, snart troe, at Stedet i Skalds er det eneste, der herre- tiger os til at anse Osote for en blandt Islænderne naankundig Letter.

Dog, det Bedste er tilbage. Med Isie har man undret sig over, hos de gamle Islænder inter Spor at finde af det store, høllmarkværdige Sagn, om Amleth, der ene ved Snoro er os oversvøvedet. At den vel store, men dog alt for meget Stærre forsmædende Gram, faaer en Streg over Sagnet, og mener, at hele Tælen om Amleth forstille Daarfskab er opløst ved den Bemærkning, at de yngre Islænder kaldte en Daare Amleth; det er kun underligt, fordi man snarere skulde ventet, at denne storværdige Mand, der ellers ikke suor paa Islænderns Ord, og plejede at raadsfore sig med Angel-Sachsene, vilde sluttet, at Amleth var et Kæmpe-Navn, der i Tidens Løb havde fortrængt Perlonens vefelige, en Formodning, som næsten bliver til Vished, naar man i de Angelsachsiske Ordøger seer Wemelle oversat ved insipidus. Hvad man end siger, og hvad der end kan indvendes med Fortællingen som Biographie, vedbliver Sagnet om Amleth ligevaldt at høre til de ypperste af alle Folkets Oldsagn, og at vente paa en Dansk

Ehaffenaar; men fornøieligt er det dog i Skalden (126) at finde Amloppa Qvern (Amlet hos Mollé) som et Skaldes-Modstykke om Havet, thi disse Ord knyde sig ei blot til Mønstret, men ses at være udspøngne af Sagnet hos Saxo, hvor man nok kuffer, Amlet kalder Havet den store Veir-Mølle, da Erendreierne friste ham, ved at pege paa Serand-Sand, og spørge om han har seet Nogen til Meel.

Kan Sligt end ikke indgyde de ramme Jælanbere lidt mere Agtelse for Saxos Sagn, saa kan det dog indgyde Danske mere Mod til at holde paa dem, og dertil er det bestemt.

Ne det ogsaa har glædet mig, i Skalden (209) mellem navnfundige Skønløse at gienfinde Hn af, som jeg knap turde ventet at finde udenfor Hovulfs-Drape, vil jeg her kun som i forbigaaende anmærke, da neppe Nogen for det første tager Del deraf.

N. F. S. Grundtvig.

Udtog af en ung Dames Breve til sin Moder, o. s. v.; see forr. No.

Fortsættelsen af Promenaden i Douvre.

Gode Moder!

Jeg begynder min Spadsfergang hvor jeg standsede, nemlig ved Papirshattene; jeg er vid paa at have opvakt Din forundring; men undersøgt denne for et fornøiende forundring. Troes Du ikke at den franske Nation kan blive ligesaa virksom og industriøs, som det forhen var friserne? Har det den gang Modten af deres Vaaben, som kom Europa til at skjelne, saa vil den nu odelægge den ved sin Industri. Men for at komme tilbage til Papirshattene, som ligne i nogen Afstand Sneen, og Veste, som ere saa vel forarbejdede, at det er en Umulighed at gjætte af hvilket Løi de ere forfærdigede, og hvad der endnu er mere, man har været saa lykkelig at forfærdige dem efter de smukke Tegninger og Monstere, og paa Tøi med Veste under af forskjellige Farver. Men lad os forlade alle disse Smaating, og be-

give os videre frem i de andre Caser. Her ved Indtrædelsen blønde mine Øine af den glimrende Fargyltning; alt Slags Bronze, prægtigen forgyldt, saasom Candalabred, Væser med vidde, hvis Rigdom overgaar alt det man kan tænke sig. Paa den anden Side af denne Sahl ligge de prægtige Valenciennes Blønder og Maligne Knipslinger, som synes at trættes om at tiltrække sig vor forlegne Ophæft, nær ved dem ligge de smukke urdene Skamlé, som pudsigt lide om at komme i Betragtning, og deres Skjønhed og Finhed fortjener en ærefuld Betragtelse. En Sahl er ganske alene til Udfillingen af Eolens Skole; man ser det Jern og Malmarkeber til den største Fuldkommenhed, og hvor en økonomisk Raffelov af en og og siden faaen tiltrækker sig Opmærksomheden. Her er ogsaa de overvædsne fine Saker, som ogsaa ere komne til megen Fuldkommenhed. Man ser her en simpel, men vordende Udfilling af de blinde Vornes Arbejder. Disse Raffels Vorn, som ere berøvede Sakerens stærke Velgjerning, Synet, ere komne saa vidt ved deres Fild og Anstrængelse af deres surige Sjæleløner, at de kunne efterligne endel af vore Arbejder. Ved Udgangen viste de prægtigste Kristaller sig for vor Ophæft og fortjente vor hele Opmærksomhed. Candalabredene og de forskellige Former og Dannelser, under hvilke Kristallerne andrings i denne Sahl, tilhørgeløder i man Erindring her-Overtyerene, hvor man beskriver de forskellige Sløire; en overvædsen Indbildningskrafts Desame bliver her til Virkelighed. Jeg tænker, og betragter de smaa Visker og Vævster af en Knuds Langde, de Væste i deres Slags. Jeg bemærker i forbigaaende alle disse Sagatsler, hvis Form doglig varierer, og som man kalder Heerhæder; men nu er jeg da kommen til den saakaldte Oberkampfs Sahl, hvor tykke Tøier vises i deres fulde Glønde; Forverne i Sætherne ere vordigt Mandede; men hvorledes skal jeg smalt Dig forfærdigheden og Skjønheden af de Vævster, som her ere udsatte til den offentlige Beundring? men man selv see dem for at troe det; det var saaledes at en gammel Kone som stod nær ved mig, udtalte sig desangaaende, og denne simple Neds afmalte det bedre end nogen Anden. De berømte Daubysens Tapeter

